

OBSERVATORIUL

Diariu politic, national-economic si literar.

Anul V

Sibiu, Mercuri 11/23 Augustu.

1882.

Nr. 63.

Statistic'a jidovilor.

Acea statistica jidovésca pentru natiunea romanésca este de importanta mai mare decâtu pentru ori-care altu poporu din totu coprinsulu Europei. In aprópe 1800 de ani acestu poporu, care se numesce pe sine romanu si este romanu, n'a potutu fi estermintatu nici prin invasiuni barbare care au duratu sute de ani, nici prin resbóiele cele mai selbatece, nici prin tóte furiile elementelu si prin boalele cele mai contagióse, nici prin tirani'a nerusinata a feudalismulu, mai rea si decâtu pestilentia. Decátu tóte acelea pericole din trecut si decâtu ori-care altele câte s'ar mai intemplá se ne ajunga, celu mai teribile este acela ce ne vine dela jidovii trimisi intre noi, inadinsu cu missiunea, cá se ne estermine chiaru pe poporulu intregu. O singura familia jidovésca, incuibata intru o comuna e in stare, cá in 15 multu 20 de ani se'ti nimicésca 100 de familii romanesci. Pana in a. 1850 in tóta Moldov'a se aflau vreo 50 mii de jidovi, éra astadi numerulu loru trece preste 300 mii. In Bucuresci erau numai câteva familii si acelea mai multu de evrei spanioli; astadi sunt ocupate strade intregi numai de jidovi nemtési, sau cum le mai dicu lesiesci, fórté neçurati cá cei de lepra din testamentulu vechiu. Numai nascerile jidoviloru trecu in capitala preste 250 pe anu. Asia este si in alte orasie pana in Oltu. In Transilvani'a se scia pana in a. 1848 numerulu totale alu jidoviloru de patru mii; astadi ei s'au inmultitu la 30 de mii.

Numerulu jidoviloru din tóte tierile Europei si chiaru din tóta lumea s'a publicatu in diarie mai de multe ori, dara in cele mai multe casuri dupa informatiuni cu totul eronate, sau si numai pe nimerite, trase din tieri, in care sau nu e nici-o statistica, sau cá numeratur'a se face numai a lenea si numai dela mesele verdi. Se presupune cá jidovii isi cunoscu mai bine decâtu ori-ce gubernu adeveratulu numeru alu poporulu loru. Ei au liga, stau in comunicatiune strinsa unii cu altii, precum nu mai stá nici-unu poporu pe faci'a pamentulu, nici chiaru conspiratorii de professiune. Jidovii au si foi periodice proprie, nu numai in limbi europene, ci chiaru si in limb'a vechia evreésca. Una din acelea foi hebdomedarie este si „Jesürün“ ce apare in Budapest'a si stá in relatiuni cu celalalte foi periodice jidovesci. Acelu „Jesürün“ publicá mai de curendu cifre statistice, pe care si altii le considera cá cele mai exacte. Dupa acelea numerulu jidoviloru din tóta lumea este de 7.695,700. Din acestu numeru totale se afla cei mai multu in Russi'a, adeca 3.500,000 Urmédia Austri'a cu provinciile sale 1.015,505 Ungari'a cu tierile adnexe 610,140 Romani'a intréga 400,000 In Turci'a européna numai 100,000 In Germani'a 520,575 In Franci'a numai 50,000 In Britani'a mare 70,000 In Itali'a 36,000 In Holandi'a 81,000 In Belgiu 3,000 In Portugali'a 1,000 In Dani'a 4,000 In Svedi'a-Norvegi'a 2,000 In Elveti'a 7,380 In Greci'a 2,000 In Serbi'a 4,500 In Spani'a numai 600

In Asi'a mica se afla 355,000, in Arabi'a 150,000, in Cascau 30,000, in Persi'a, unde nu sunt suferiti, numai 2000, in Indi'a 10,000, in Turchestan 12,000. In Africa sunt preste totu 402,000 jidovi, anume in Marocco 200,000, in Algiru 34,000, in Tunis 60,000, in Egiptu numai 8000, in Tripolis 100,000.

In Americ'a septemtrionale sunt 300,000, in Americ'a meridionale numai 30.000.

Este fórté instructivu a considera cifrele acelea cá procenté si a le aplica la numerulu totale alu locuitoriloru unui statu. Asia considerate, procentulu celu mai mare si mai apasatoriu se vede in Romani'a, adeca din 5.376.000 locuitori ai acestui statu, 7.44% adeca aprópe 7½ procenté sunt jidovi. Dupa Romani'a vine la loculu alu doilea Russi'a; inse numai cu 4.63% jidovi; la alu treilea Austri'a cu 4.59% si Ungari'a cu 3.9% de jidovi. Daca inse Germani'a afla, cá pentru 42 milióne de locuitori ai sei 520,575 jidovi sunt prea preste mesura multi, ce se dica Romani'a sub blasphemulu in care a cadutu mai virtosu dela Mihailu-Sturdza voda incóce? Numai locuitorii mohamedani din Tripolis sunt mai batuti de Ddieu decâtu romanii cu multimea jidoviloru, cá-ci acolo din 1 mil. 010,000 locuitori 9.9% sunt jidovi.

Aici intrebarea este la loculu seu: Pentru-ce in tierile cele mai cultivate preste totu sunt mai puçini jidovi? Respunsulu nu este greu, inse cu atátu mai rusinatoriu pentru Romani'a. Russi'a, Austri'a si Ungari'a. Evreii cei civilisati si inaltiati susu preste prejudetiele si superstitiunile poporulu loru, ni'lu dau curatu si respectu asia: „Evreii ori se bucura de drepturi politice ori nu, potu se subsiste si se prosperedie in masse mari, cu sutele de mii, numai in tieri locnite de popóru agricultóre, dara ne duse la nici-o scóla, remase cu totul in cultura. Numai in tieri de acelea isi afla evreii Edenulu loru pamentescu. Indata-ce unu poporu ajunge la unu gradu mai inaintatu de cultura, indata-cé elu scie celu puçinu atáta carte si aritmetica, cáta sciu evreii nostrii, acestia nu mai potu tiné concurenti'a cu ei si se ducu mai departe, între altu popóru mai intunecat. Pe cátu timpu evreii nostrii potu se face comerciu in compania chiaru si cu popi de ai crestiniiloru, dvóstra sbierati fara nici-unu folosu contra evreiloru.“

Acestu respunsu este ó palma jidovésca trasa preste feçele crestiniiloru, inse ó palma meritata de multu, éra astadi aplicata si fanaticismulu magiaru, cá si cunoscutei indolentie criminale a multoru romanii si rapacitatiéi altora, muscali, magiari si romani.

Resboiu declarat religiunei in numele magiarismulu.

Ceea ce a fostu inquisitiunea spaniála si fanaticismulu mohamedanu care rapiá princiile crestiniiloru, ii taiá impregiuru, apoi ii dedea in scóle si in giamii (biserici) mohamedane, aceea voiesce se fia magiarismulu pe cerbicea popóraloru nemagiare din Ungari'a si Transilvani'a. Mai cautati odata prin pregiuru cu de a meruntulu, in tóte tierile si la tóte popórale Europei, cá se mai aflati unde-va parechi'a acestui fanaticismu turbatu si desperatu, care de va mai tinea multu, are se duca tier'a la perire sigura.

Astadata este vorb'a éra si despre locuitorii slavici din Ungari'a superioare, cunoscuti sub nume de slavaci sau tauti (Totok), dupa religiune parte mare luterani si ó parte rom-catolici, éra dupa limba cehi, cá-ci adeca între dialectulu slavaciloru din Ungari'a si între alu cehiloru din Boemi'a, Moravi'a si Silesi'a abia este mai mare diferentia, decâtu ar fi între limb'a romanésca din Moldov'a si între cea din Munteni'a, din care cauza slavacii au si incetatu a si mai cultivá dialectulu loru provincialu, ci au adoptatu in scrierile si in literatur'a loru limb'a asia precum se cultivá ea in Boemi'a, éra de atunci slavacii facu progrese fórté frumóse in cultur'a loru nationale cu ajutorulu acelu dialectu comunu, intru care productele literarie si scientifice se inmultiescu pe anu ce merge in Prag'a si pe airea, din cauza cá cehii au multime de ómeni invetiati, au si capitaluri mari, le si place a sacrificá cu miile si cu diecile de mii spre scopurile loru nationali asia, cátu in anii din urma au inceputu a rivalisá cu germanii.

Ori-ce inserate, se platescu pe serie seu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicatiuni 7 or. La a doua si a treia cáta 6 or. La a isi preste acea 50 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariulu national-economic si literar, in Sibiu.

Slavacii avusera si ó societate literaria Matitzta, care mergea bine; aceea fu inchisa si desfiintata sub cuventu de panslavismu, sau mai adeveratu si mai exactu, din cauza cá chiaru in sensulu legi positive din a. 1868 si cu atátu mai virtosu in poterea dreptulu innascutu si inherente fiacarui poporu, isi cultivau dialectulu loru nationale. Slavacii au avutu si gimnasie nationali infintiate din averile loru, dara totu sub cuventu de panslavismu au fostu inchise si acelea, averile confiscate, pe langa promissiu, cá din venituri se voru face burse pentru studenti slavaci trimisi pe la scóle magiare. S'au cassatu si diarie slavace s'au confiscatu si carti.

Dara spiritulu omenescu si in specie celu nationale este mai elastic decâtu ori-ce despotismu. Pe candu fanaticii credeau, cá acum in Ungari'a de susu e nimicitu slavismulu si ascuratu magiarismulu absolutu, dintru odata batú mai antaju Bela Grünwald tob'a de alarmu, aratandu între altele multe, cá pe la scólele magiare, pe unde se afla studenti slavaci in numeru mai mare, preste totu s'au formatu si societati de lectura, in care se cultivá limb'a ceha cu zelu multu mai mare decâtu inainte de aceea; apoi cá se mai afla multime de popi, nu numai luterani ci si catolici de nationalitate slavaca, carii tinu cá ferulu la limb'a loru, precum facu si d'centii, curatorii bisericeloru si massele poporulu, între care disparu cu totulu renegatii. Cá se combata slavismulu si mai bine, au fostu luati la góna mai multi literati slavaci, éra unii renegati fusera ajutati se deschida diarie antislavace in limb'a loru, de ex. „Svornost“ in Besztercebánya, s. a.

Intre acestea pasi la midiu locu „Schulverein“ dela Berlinu in interesulu germaniloru ungureni. Totu in acelu timpu aparú pe scena si famosulu procesu dela Leopole, care dete pe faci'a si compromisse greu tirani'a exercitata asupra nationalitatiéi popóraloru in Ungari'a si Galiti'a. Acestea intemplari au inversiunatu si mai multu magiarismulu. Deci între altele se decise a se luá si mesuri administrative extraordinarie asupra slavaciloru. Spre acestu scopu fusera denumiti prefecti noi creduti de fórté energiosi, anume in comitatulu Zolyom br. Bela Radvansky, in Turótiu Georgie Justh, ambii slavaci de origine, inse renegati de nationalitate.

Intre acestea in diecesea luterana numita dupa limb'a loru bisericésca „districtulu dela Tisa“, se tinu la 16—17 Aug. sinodu amestecat sub presidiulu curatorulu Thomas Péchy. Membrii mai de frunte ai sinodulu au fostu 7 protopopi, 4 curatori ai protopopiiloru, 5 deputati si fosti deputati dietali, 4 notari protopopesci si multi alti popi si mireni.

Presedintele T. Péchy deschise siedinti'a cu unu discursu, in care denuntiá, cá se afla in diecesa unii ómeni, cari din punctu de vedere nationale facu abusu de autonomi'a bisericéi, cu scopu de a'i dá si acesteia caracteru nationale. Deci presedintele róga pe sinodu, cá se faca cum va scé, se curatie biseric'a de individi cum sunt aceia, cá de nu, la nou'a organizatiune a scóleloru gimnasiale au se safere si protestantii.

Se scóla apoi superintendentele (episcopulu) Stefan Czekus (coecus = orbu) si in raportulu seu anuale denuntiá cu parere de ren, cá si in colegiulu dela Eperjes s'a incuibatu între studenti propaganda panslava atátu de periculósa, in cátu cátiava studenti au fostu pedepsiti aspru (cá in Presburg, in Sambata mare si preste totu), cá inse trebue se se ia mesuri multu mai radicali spre a taiá acea cangrena (lupare, ung. rákfen), cá-ci acei ómeni voru se aduca preste tíera domni'a muscalésca, cu alte cuvente, cá aceia sunt cei mai periculosi tradatori de patria.

Rolele erau impartite bine între renegati si sinodulu alesu pe sprincéna. Acum se scóla Joanu Kramarsik directoru alu gimnasiulu dela Rosnor

(Rosnyo) și propune spre dezbateri și votare următorul proiect de canoană bisericească: 1. Diecesă a se și țina de a sa datoria a împiedeca cu toate mijloacele propagarea spiritului slavac, care este în contra magiarismului, era în contra panslavismului se cheamă în ajutoriu pe autoritățile civile. 2. Fără cunoștința limbii magiare se nu mai pōta fi nimemii popa, invetiatoriu și nici chiaru inspectoru; preste acēsta în formulă juramentului ce se ia dela persoanele bisericești și școlastice, se se introducea clausulă: Juru că voi lucră totudeauna în interesulu propagarei limbii magiare. 3. Acei ce voru fi cunoscuți că lucră prin cuventu sau cu faptă că vrasmasi ai magiarismului, se nu fia aplicati în acēsta diecesa nici că popi, nici că invetiatori și inspectori; era acei ce se afla în funcțiune și lucră în contra magiarismului, se fia suspinsi că cei ce comitu atentate și dati în judecata, era pruncii lor se nu pōta participa la nici-unu beneficiu bisericescu sau școlasticu (adeca pedēpsa resbunătoare și în a două generațiune!). 4. Cartile școlastice se fia supuse la reviziune severă. 5. Deputatii lor diecesani alesi spre a merge la congresulu general compus din toate diecesele, se fia obligati a lucră, că acestu canoană de 5 puncte se se introducea în toate diecesele. Propunerea fu luata cu voturi unanime în consideratiune.

În dezbateri specială Paulu Zelenka popa și notariu din Miskoltz propuse la p. 3 unu amendamentu că: „Acelu ce înaintēdia nationalitatea sa cu vatemarea intereselorlu statulu magiaru și a națiunii magiare, comite pecatu canonicu în contra bisericeii luterane și prin urmare trebuie se fia departatu. După dezbateri ce urmă, acelu amendamentu se formulă și adoptă așa: „Diecesă dela Tisa declară, că delictulu de nationalitate comisu în contra patriei și națiunii magiare este pecatu canonicu, carele că atare, e motivu legat spre a fi cineva destituitu, și acēsta o recomandă congresulu generalu spre a se introduce în organizatiunile diecesane.

Acēstu amendamentu servile, monstruosu și gretiosu votatu în unanimitate, fu introdusu în canoanul de 5 puncte totu așa de monstruosu.

Mare bucuria în presă magiara pentru acēsta manifestare prospeta a fanatismului. Unele diare înse, că „Pesti Napló“, „Hon“, „M. Polgár“ ceru mesuri și mai tiranice și anume, că însusi statulu se pasiesca la mijlocu cu putere fisică în contra celorlora și cultura limbă lor natională. Credu ei că acēstea mesuri voru infricā pe cineva? Noi nu credem, ci ne temem, că acēsta reacțiune tiranică va provoca în altu sensu alte reacțiuni teribile.

Ungaria.

Aniversariu regelui St. Stefanu că fundatoru alu regatulu Ungariei sub protecțiunea papei dela Romă, s'a serbatu în 20 Augustu la Bpestă cu pompa mare că nici-odata. Cu acea ocaziune s'au datu la cale ferate preste totu bilete cu pretiuri scadiute. Mii de persoane au caletoritu pe acea di din toate partile țerei, că se participe la serbatore și se vedea mană drepta a S. Stefanu conservata că reliquia (mōste). Laudele regelui fundatoru implura colōnele tuturor diarielor în stilulu panegericu lu Plinius scrise pentru imperatulu Traianu.

Ministrulu Bela Szende după unu morbu din cele mai fiorose, întru care i esia sange prin piele și între doreri cumplite a repansatu în 18 Augustu la mosii a sa Gayosdi a în Banatu. În mortmentarea i s'a facutu cu pompa forte mare. Bela Szende, de origine svabu cu numele parintescu Summer, s'a nascutu în a. 1823 la Lugosiu. Că junu advocatu în an 1848 se aruncase în partea Kossuthianilor, pe cari ia servitu cu credință; a scapatu de austriaci că prin urechile acului; sub domniă unguresca fu denumitu comite supremu, apoi ministru alu apararei de țiera, precum se numesce în Ungaria, pe catu timpu în acēsta monarhia sunt trei ministrii de resboiu, unulu în Vienă pentru armată permanentă de linia, altulu totu în Vienă pentru militiă teritorială (Landwehr), alu treilea în Bpestă pentru aceeasi (Honvéd). Repansatulu Szende nu era dintre cei fanatici, scia bine romanesce și vorbiă limbă noastră ori-candu i se dedea ocaziune. Fia i tierin a usiora.

(Decrete ministeriali). Ministrulu de agricultură a opritu sub grea pedēpsa împartirea sau și lazuirea (despadurire, estirpare) padurilor comunale, recunoscute adeca de proprietate colectivă a locuitorilor. Cerculariulu acesta s'a publicatu în toate comunele cu provocare și la legile relative din 1871 și 1879.

Ministrulu instructiunii publice a provocatu pe toate autoritățile superioare bisericești gr.-cathol. și gr.-orthodoxe, că nu numai se facă (din pamentu?) la toti invetiatorii dela școlele elementare salarie ficse ascurate de celu pușinu 300 fl. v. a. pe anu, ci nici se nu suferă aplicarea acelu concurenti, cari cum se dice, licitēdia minuendo, legandu-se că voru dascalii pentru mai pușinu, dara apoi nu facu nici-unu progresu, ci isi vedu de economiă lor; mai incolo, că nici-unu docente necalificatu și neproveditu cu diploma în regula se nu mai fia suferitu; în fine că daca nu sciu bine unguresce, se nu fia aplicati.

Escel. sa domnulu mitropolitu Mironu Romanulu se afla din 18 Augustu la Bpestă în afacerile bisericeii sale. Totu acolo este și domnulu consiliariu de curte Jacobu Bologna; de unde domniăsa va fi pe 26 Aug. în Desiu, unde lu voru așteptă secretarii Asociatiunii, cassariulu și alti membrii din Sibiu.

Romania.

(Urmare și fine.)

13. Exercițiulu medicinēi.

În anul 1881 au fostu înscriși din nou în registrulu personalulu sanitaru din capitala:

9 doctori în medicină.

1 dentistu.

6 licențiatu în farmacia.

5 asistenti în farmacia.

6 elevi în farmacia.

4 mōsie.

3 subchirurgi.

În momentul de față exercita în capitala:

105 doctori în medicină.

4 licențiatu în medicină.

12 medici veterinari.

8 dentisti.

65 licențiatu în farmacia.

38 asistenti în farmacia.

27 elevi în farmacia.

137 mōsie.

52 subchirurgi.

14. Morbiditatea și mortalitatea.

În semestrulu alu II-lea alu anulu 1880 și în totu anulu 1881 poporatiunea capitalei a fostu ferita de epidemii. Mortalitatea anulu 1881 fiindu în generalu mica, a fostu micu și numerulu deceselorlu produse prin bōle contagiōse.

În anul 1881 au muritu de angina diphtherica 136 copii (în anul 1879 181, în anul 1880 109 copii), iar de tuse convulsivă 24 copii.

Intre exanthemele acute a causatu decese verșatulu 22, scarlatină 55 și rubola (morbili) 48, de crupu au muritu 65 copii.

Ună din cauzele principale ale mortiei la copii au fostu și în anul 1881 enterită și enterocolita. S'au înregistratu 470 decese din enterita și 59 din dysenteria. Febră typhoidă a produsu mōrtea în 164, typhusu în 8 casuri. Bōlele palustre mortali diminue din anu în anu, s'au înregistratu în anul 1881 numai 50 decese din intoxicatiune palustră.

Phthisia pulmonară a fostu și în anul 1881 ună din cauzele cele mai frecvente ale mortiei, s'au înregistratu 800 asemenea casuri.

15. Miscarea poporatiunii.

În anul 1881 s'au nascutu în Bucuresci 5,875 copii, cu 42 mai pușinu de catu în anul 1880.

Au decedatu în anul 1881 4,868 persoane, cu 1,459 mai pușinu de catu în anul 1880.

Anul decursu 1881 au fostu dar unu anu bunu pentru înmultirea poporatiunii capitalei, producēdu unu sporiu prin nasceri de 1007 suflete. Crescerea poporatiunii prin nasceri și scaderea mortalitatii fiindu incompatibile cu miseria, cu lipsa materială, suntemu în dreptu a conchide, că în anul decursu și prosperitatea poporatiunii a crescutu.

Acēstu faptu se confirma și prin mică sporire a numerulu casatoriiloru saversite în capitala, care au fostu în anul 1880 de 1,097, în anul 1881 de 1,131.

Dintre cei 5,875 copii nascuti în capitala în anul 1881 au fostu 2,960 baieti și 2,915 fete. 4,610 au fostu copii legitimi, 1,211 copii naturali, 54 copii gasiti.

4,478 au fostu din parinti ortodoxi.

4496 „ „ „ „ catolici.

198 „ „ „ „ protestanti.

12 „ „ „ „ armeni.

1 „ „ „ „ maometanu.

690 „ „ „ „ israeliti.

5,875

La 79 nasceri s'au nascutu gemeni.

În numerulu acestoru 5,875 nasceri nu intra cei nascuti morti din care s'au înregistratu 91.

Din cele 2,262 persoane casatorite în anul 1881:

1,841 au fostu de religiune ortodoxă.

94 „ „ „ „ catolică.

63 „ „ „ „ protestantă.

6 „ „ „ „ armenesca.

258 „ „ „ „ mosaică.

2,262

Dintre cei 4,868 decedati în anul 1881:

3,955 au fostu de religiune ortodoxă.

446 „ „ „ „ catolică.

154 „ „ „ „ protestantă.

20 „ „ „ „ armenesca.

10 „ „ „ „ maometana.

383 „ „ „ „ mosaică.

4,868

16. Politia veterinara.

Atātu în anul 1880 precum și în 1881 vitele bovine ale locuitorilor capitalei au fostu ferite de bōle contagiōse și episootice și în oborulu vitelor nu s'a gasitu nici unu asemenea casu de bōla la vite cornute. Cu toate acēstea primariă a mantinutu ocolulu specialu pe lângă oboru, destinatulu pentru observatiunea vitelor sequestrate că bandite.

S'au constatatulu înse la oboru casuri frecvente de rapiuga la cai adusi din judetie, și în anul 1881 34 cai din oboru și din orasiu au fostu omoriti conformu cu regulamentulu de politie veterinara.

Turbarea au fostu constatata la 14 cai din orasiu.

D. veterinariu alu orasiului și oborului în unire cu organele politienesce a esclușu din comerciul carnea a cator-va vite bovine bolnave, taiate fraudulosu afara din abatoriu, și o cantitate de aprōpe 300 oc'a de carne de porc afectata de cysticercu (mazarica). Acestu d. veterinariu, afara de reviziunile regulate ale halelor și macelarielor din orasiu, a mai examinatulu în casuri numeroșe laptele din comerciul și a facutu cercetari microscopice frecvente alu carnei de rimatoru.

D. veterinariu alu abatoriului a esclușu dela taiere peste 100 vite afectate de diferite bōle și aprōpe 300 pentru debilitate extrema.

Serviciulu prinderei cānilor vagabondi a omoritu în anul decursu 3,156 cāni și a transportatu din orasiu:

3,730 cadavre de cāni.

815 „ „ „ cai.

408 „ „ „ pisici.

85 „ „ „ rimatori.

6,115 „ „ „ paseri.

Falimentele în Romania.

După „Curierulu finant.“:

Dela 1 Ianuariu până la 1 Augustu anulu curentu s'au declaratulu prin tribunalulu comercialulu din Bucuresci, 37 comercianti din acēsta piatia în stare de faliti.

Din acēstia apartineau 24 bransie manufacturii, modei, confectiunii de haine și palarii; 6 librarii, doi erau bacani, 2 confetari, unulu giuvaergiu, unulu friseru și unulu banchieru.

17 din dosarele falitilor sunt dejă în archiva. Cauzele fiindu terminate la 15 dintrinsii prin unirea creditorilor cu propunerile falitilor pe calea concordatului, împriuinatulu au reinceptu în mare parte afacerile lor în piatia. Pentru doi faliti creditorii s'au declaratulu în unire, adeca neimpacati; era 20 de falimente adasta încă rezolvarea lor.

După nationalitate sunt 27 firme straine, și 9 firme romane, care au încetatu platile.

În comparatiune cu trecutul, numerulu atatoru eruptiunii comerciale în decursu de șapte luni, ni se pare cam mare, daca n'amu sci, că crisă care bantue de vreo trei ani încōce țieră, trebuia se produca atari efecte, și daca n'amu avea mângaierea, că rezultatele fericite ale recoltei escelente din vară asta, voru tamadui multe raii, care provineau dela stagnatiunea afacerilor.

Numerulu falimentelor din piatia Bucurescilor în cei din urma 5 ani este: la 1877 de 28, la 1878 de 6, la 1879 de 18, la 1880 de 48 și la 1881 de 28.

Se vede înse că e unu semnu caracteristicu, că cu totă eftinatatea banilor prin crearea de atatea institutiuni de banca, cauzele principale ale falimentelor din estimpu, se fia tocmai scumpetea acestoru bani. Camataria și usura pe de o parte, era pe de alta, facilitatea cu care comerciantele luă sau acordă credite, și enormele spese ce lu apasau, faceau că elu se sfirșiesca mai totudeauna prin falimentu.

Pușine sunt falimentele acelea, cari au provenitu din întemplari neprevedute, din pagube cauzate printru o a treia persoană, precum figurēdia acea multu criticata casa de banca, care nu de multu a fostu declarata. Excesu de zelu în afaceri, că în toate lucrurile, nu pōte de catu se vatece; acēsta e morală aplicata în atare casuri.

Daca aruncamulu acum o ochire asupra transactiunilor care le facēdu faliti, trebuie se ne miramulu

usiurintă cu care fabricanții din strainătate le acordau credite însemnate, și cu toată mahnirea marturisim, că toate aceste usiurintă ale fabricelor au contribuit mult la ruina neprevădită a negustorilor, cari încercându-se cu marfa peste măsura, și neputându-se dovedi că au plătit, cadu în mâinile camatarilor, până ce ajungu înaintea tribunalelor.

Mai la toți falșii, declarați, fie de oficiu, fie de creditori, se presupune tendința de a se îmbogăți într-unu modu fraudulos. Vae victis! Căusele mai profunde nu pot fi cunoscute de către de aceia, puși de legiuitoru a le examina, adică de sindici. Cu toate acestea, de ce ore cu toate tipetele generale de bancruță frauduloasă, nu se pedepsească mai nici-unu falșimentu cu grăoa pedepșa ce codulu nostru de comerț prevede pentru fraudă?

Cestiunea fiindu de unu interesu marcant pentru comerțulu țării, ne simțim datori a o intra și prin numerile viitoare în toate detaliile sale, discutându fiecare falșimentu în parte.

Sciri din strainătate.

Dela Egiptu dupa scirile din urma anglii și egiptenii au început a se bate în 19 Augustu și au continuat în 3 zile la diverse puncte, atât în apropierea Alexandriei, cât și de către canalu, înse fără nici-unu rezultat decisiv. Până acuma totu ce afla Europă despre acelea batalii, e numai din câteva buletine apăsătoare englezesce, din care află, că în cutare batalia care a tinut atâtea ore, au cădiu 100 de egipteni și numai patru anglii, că cutare pozițiune fu ocupată de anglii, și alta de arabi, că Arabii-pasi'a nu scie comandă, generalii Angliei sciu. Nouă se ne fia de ajunsu deocamdata a scii, că batai'a s'a început în tota form'a, era mai departe a nu ne mira nicidecum dacă amu audă, că tota armată a lui Arabii-pasi'a a fostu sfărmată în 24 de ore, și din contra se admiram acelu curagiu patriotic extraordinariu alu egiptenilor, cari de și numai 5½ milioane cu totii, ridică totuși manusi'a aruncată lor din partea celui mai vastu imperiu din lume, care domina în toate cinci parti ale lumii preste mai bine de două sute milioane suflete. Dară și egiptenii se razimă pe dreptulu lor, pe barbatii lor traditionale și pe despretuirea mortiei.

Britani'a-mare. Dio'a din 15 Augustu a fostu serbatore întreita pentru Irlandi'a; dară cea mai eminentă a fostu solemnitatea tinută la descoperirea unui monumentu colossalu ridicatu în capital'a Dublin în memori'a marelui și unicului apostolu nationale și politicu alu Irlandiei și alu poporului seu. Primariulu capitalei, deputatul Parnel și alti câțiva tinura cu acea ocaziune cuvântari meduyose și insuflătoare, toate îndreptate asupra angliloru că celor mai rei vrasmasi. Spre a manifestă și prin semne esteriori urgi'a lor, între miile de stindarte arborate în toate partile capitalei nu s'a vediu nici-unulu de ale Angliei, ci numai colorii Irlandiei, apoi pintre ele stindarte cu colorile franceze și cu cele americane. Acestea demonstrațiuni le facu irlandii într'o epoca, pe candu armată și flott'a Britaniei este incurcată în resboiulu egiptenu, adică că și cum aru voi se ajute lui Arabii-pasi'a cu modulu acesta.

Din Bosni'a și Hertiegovin'a vinu érași sciri foarte neplacuta. Chiaru dupa scirile oficiose acele provincii nu sunt paciete de locu în cătu trupele imperatesce au mai în toate dilele conflicte sangerose cu mai multe bande în numeru de câte 60 până la 100 de insi, care unde numai potu omora, spoliadia și dau focu, adică tinu trupele în grija de di și nopte. Intre acestea de candu a mersu ministrulu Kallay la Seraievo, s'au descoperitu hotii de a le cătorva functionari austro-unguresci prea demne pe banditii din cetatea dela Segedin sau din salinile romanesci dela Telega. Tota lumea scia și mai de inainte că în Bosni'a se fura nu numai la drumuri și în codrii, ci și în orasie, dară era foarte greu (?) a pune man'a pe acei lupi. Deocamdata au fostu prinsu cu defraudari și jafuri: Alpi directorulu politiei cu 12 mii fl., prefectulu Todorovici dela Mostar fiu de generalu cu 14 mii, preceptorulu Poslavsky dela Derband cu 15 mii. Hotiile mai merunte de sute și de câte 2—3 mii se voru înregistra mai apoi.

*) Alaturea cu acestea sciri foarte neplacute pentru comerț, avemu și altele dela Brasiovu, despre câteva falșimente intemperate de 10 luni încôce, destulu de însemnate, pentru-că se însufe grija mare pietiei aceleia, care nu se pôte mesurâ cu capitalele mari. O casa armenesca cădiuse cu preste 100 mii, 1 grecesca cu 68 mii, 1 sasésca cu 180 mii, 1 romanésca, la care vinu și falsificari de cambii, cu vreo 400 mii florini. Altele mai micj disparu pe lângă acestea. Red. „Obs.“

Din Dobrogea.

Citimu în „Farulu Constantiei“: Peste curându vomu avea și biserica la Constanti'a. Prevedindu-se în budgetulu statulu sum'a de 300,000 lei pentru construirea unei cathedrale la Constanti'a, dlu ministru cultelor și instructiunei publice a dispusu, că constructiunea ei se se dea în antreprisa. Spre acestu scopu se va ținea licitațiune, atât în Bucuresci la ministeriulu cultelor, cât și la acéta prefectura, în diu'a de 5 Septembrie viitoru.

Publicam anunțulu dlui ministru cultelor Nr. 810 relativu la acéta licitațiune spre cunoscinti'a amatorilor de a concură. Planurile, devisele și caetele de insarcinari se potu vedea în toate dilele de lucru în cancelariile prefecturei, ministeriulu cultelor și instructiunei publice.

Conformu legeri de constructiuni votate de către corpurile legiuitoare și promulgate cu inaltulu decretu Nr. 1664, ministeriulu voindu a da în antreprindere deocamdata construirea localelor scolare și anume:

1. A localulu liceulu din Barladu.
2. A localulu liceulu din Botosiani.
3. A localulu seminarulu de Romanu.
4. A catedralei dela Constanti'a.
5. A bisericei din Sulin'a, dupa planurile și devisele anume intocmite; se publica prin acéta, licitație pe diu'a de 5 Septembrie v. 1882.

Aceste licitații se voru ținea prin indeplinirea tutulor formalitatiloru prescise de legea comptabilitatiei generale a statulu, atât în Bucuresci la ministeriulu cultelor, cât și la prefecturile respective.

Licitatiile se voru ținea prin oferte sigilate. Fia-care oferta spre a fi admisa la licitare, trebuie a fi insocita de o garantia provisorie în bonuri sau efecte garantate de statu, garantia care va fi egala cu 5 la suta din total'a suma a deviselor constructiuniloru respective.

Garantiale concurentiloru se voru pastra la ministeriulu până ce consiliulu de ministri va aproba sau respinge rezultatulu licitației.

Terminulu în care fia-care diu aceste constructiuni urmédia a fi gata de cheia și predate, este la 1 Novembrie 1883, pentru localele scolare și biserica din Sulin'a, și la 1 Octobrie 1884 pentru catedral'a din Constanti'a.

Plat'a acestor constructii se va face conformu legeri citate mai susu, sau în numeratore sau prin anuitati cu dobândă de 5 la suta amortisabile în 25 de ani.

Concurentii voru prevedea în ofertele lor și un'a din condițiunile de plata arătate mai susu, cu care aru voi a se angaja pentru aceste constructiuni.

Amatorii de a lua în antreprindere vre una din aceste constructiuni, potu consulta planurile, devisele și caetele de insarcinari a fia-carei constructiuni, sau în Bucuresci la ministeriulu cultelor, sau la prefecturile respective unde au a se tramite.

Din Bucovin'a.

(Urmare și fine).

La 7 ore se încep în aceeași în biserica priveghiarea.

Mercuri în 14/26 Iuliu deminția la 6 ore se facu mănecând'a (ntrenia), era la 8 ore sosî inaltu Preasânti'a sa parintele mitropolitu, întimpându-se cu toate onorurile bisericesce la portalulu catedralei de către archimandritulu mitroforu și vicariu generalu D. Arcadiu Ciupercoviciu dinpreuna cu: archimandritulu mitroforu alu Putnei D. Desideriu Cozubu, protopresviterii staurofori Dimitriu Seleschi alu Siretului și Georgiu Grigoroviciu alu Sucevei, protopresviterii de tinutu Georgiu Mandri'a alu Radautiului și Grigoriu Procopoviciu alu Ceremusiului, cari dinpreuna cu inaltu Preasânti'a sa serbara și liturgi'a cu multa pompa, fiindu de față unu publicu destinsu, precum arare-ori l'a mai cuprinsu spatiós'a biserica catedrala. La toate momentele însemnate ale serviciulu divinu urmara impuscaturi numeroase. La festivitatea dilei adause inaltu Preasânti'a sa chirotoni'a în diaconu a unui monachu din s. monastire Putn'a. Dupa finitulu s. liturgii plecara deputatii congressuali totu câte doi într-una trasura, cu inaltu Preasânti'a sa în frunte, precesu de doi ceremoniari la mitropolie. Ajunsi aice, se alese o deputatiune și anume: d. dr. Ioanu Zurcanu, consil. consist. stavroforu și vice-capitanu alu țerii, d. Georgiu cavaleriu de Flondoru Storojinetienu, proprietariu mare, d. Eusebiu Popoviciu, protopr. stavroforu, cons. consist. și professoriu de universitate;

d. Nicolau cavaleriu de Cristea, proprietariu mare, d. Demetriu Onciulu, protopresv. alu vicoloru, d. Ioanu Sbiera, prof. de universitate, d. Grigoriu Cantimiru, protopresviteru alu Putlei și d. Ioanu Cocinschi, primariu alu Câmpulungului, cari la 10 ore și ¾ purcesera, spre a'lu invita la deschiderea congressulu pre comisariulu imperatescu Ilustritatea Sa dlu baronu Alesani, presedintele țerii. Sosindu la mitropolie, unde se adunase unu publicu numerosu, atrasu de evenimentulu dilei, fu Ilustritatea Sa condusu de către ceremoniari p'ntre spalirulu de clerici în grandios'a sala festiva. Totu ce are Cernautiulu mai destinsu, era acolo adunatu, spre a asistă la deschiderea primulu nostru congressu bisericescu. Salele laterale, precum și galeriile erau indesate de spectatori din societatea cea mai destinsa. Ajungându comissariulu imperatescu la intrarea salei, fu întimpatu de către inaltu Preasântiulu mitropolitu și condusu la scaunulu, ce'i era preparatu pe podiu în drépta mitropolitulu. Într'aceea corulu tinerei, dar valorosei nostre societati filarmonice „Armoni'a“ intonă imnulu imperatescu, pre carele cei adunati ilu ascutara cu totii standu. Deci Ilustritatea Sa, comissariulu imperatescu dupa o cuvântare amesurata solenitatii, dechiară congressulu bisericei dreptmari-torie din Bucovin'a deschisu. Indata intonă corulu cu multa precisiune imnulu festivu, compusu de d. T. V. Stefanelli, era inaltu Preasânti'a sa, carele ocupase locul presidialu, tinu cuvântarea Sa de deschidere.*)

Într'acestu modu decurse acéta serbare memorabila, carea nu numai va rămâne aduncu întiparita în inimile celor ce au luat la ea parte, dară de care, că de serbarea unui evenimentu decidiatoriu pentru viitoriulu bisericii nostre, se va vorbi din generatiune în generatiune.

Fia, că parintele cerescu, datatoriulu de viétia și de întieptiune într'u glori'a numelui seu celui sântu se'i bine-cuvinteditie lucrarile!

Ser'a fu iluminata splendidu atâtu mitropoli'a, câtu și biserica catedrala.

Dară pentru că bucuri'a generala se prisosésca — serbatorea nostra nu se încheia cu atata. A dou'a di, adică în 15/27 Iuliu se puse de inaltu Preasânti'a sa p'etr'a ultima la edificiuulu culturai teologice-clericale prin sântirea bisericii seminarulu archidiececanu. Edificiuulu seminarialu, o parte a resiedintiei archiepiscopale, se ocupa înca în anulu 1870, însa biserica lui, nefiindu pe atunci gata, nu se putu predă întrebuintarii amesurate. Deci în decursulu timpulu facându-se cele necesare pentru acéta biserica, și fiindu acuma gata, se determină diu'a sântirii ei de inaltu Preasânti'a sa pe alu 15/21 Iuliu. Biserica acéta, situata în mijloculu edificiuulu seminarialu, construita în stilulu celorlalte edificii ale resiedintiei, providuta cu unu turnu inaltu mare și cu patru mici și cu boltituri mari și frumose, cu o pictura, mai alesu cea de pe pareti en fresco, maestra, facuta de renumitulu pictoru vienescu locstu, se distinge prin eleganti'a și gustu esteticu și e atâtu de mare, că pe lângă elevii seminariali pôte cuprinde în spatiile sale înca și unu publicu numerosu.

În 14/26 Iuliu ser'a se introdusera servitiile sântirii bisericii cu serariulu și priveghiarea, era 15/27 Iuliu deminția se facu mănecând'a și sântirea apei. La 7½ ore se petrecu inaltu Preasânti'a sa din apartamentele sale la biserica de unu numeru de preoti și aici fu la p'orta seminariala întimpatu de clerulu dinpreuna liturgisitoriu și de cela laltu cleru, precum și de credinciosii adunati. Deci imbracându-se inaltu Preasânti'a sa în vesimintele prescise, se încep sântirea însa-si, dupa cum prescrie tipiculu. Dupa ce se sânti sânt'a m'esa, biserica și toate vasele, urmă unu momentu solemn, carele redică inimile celoru presentii către tatalu cerescu cu simtimate de profunda pietate și de multiamire pentru prea fericitiititori ai monastiriloru nostre și ai fondului religionar. Inaltu Preasânti'a sa adică, stându dupa sânta m'esa nou sântita, redicandu s. chivotu spre ceriu, aminti cu voce inalta ctitoriulu episcopiei Radautiului, de presentu archiepiscopiei și mitropoliei a Bucovinei, principele Alesandru celu bunu, și dupa diptichu pe toti ctitorii monastiriloru, pre supremii patroni și aperiatori ai bisericii nostre, într'u fericire ador-mitii domnitori: Maria Teresia, imperatii Josifu, Leopoldu, Franciscu și Ferdinandu, și pre toti, cari au binemeritatu de biserica lui Christosu. Corulu intonă „eterna loru amintire“. Nu rămase o inima nemiscata, ci cu totii petrunsi de solemnitatea momentulu isi

*) Vedi-o la locul primu alu Candeliei Nr. 2.

indreptara rugete ferbinti către domnul curescu pentru sufletele lor, — căci de nu erau ei, după cum au fost, și nu faceau după cum au făcut, încalziți de sacrul focu alu religiosității și alu pietății, 6re ce erau noi asta-di?! Pausati in domnul umbre maretie, cari v'ati castigat cunun'a nemuririi, căci talentulu, carele v'a fostu datu, nu l'u ascunserati in pământu, ci ilu fructificari, de aduce acum fructe imiite!

Inainte de inceperea santei liturgii, intr'o cuventare forte instructiva, precum suntemu deprinsi a audi dela inaltu Preasantia sa la tota ocașnea binevenita, facu inaltu preasantitulu mitropolitu pe scurtu istoriculu crescerei teologice-clericale la noi, incependu dela incorporarea Bucovinei la staturile Austriei și pana in timpurile nostre, aretandu progresiv'a ei dezvoltare. Inaintandu inca pre spiritualulu seminarialu d. Dracinschi la demnitatea de exarchu, celebra inaltu Preasanti'a sa in oboru cu siese preoti (unu archimandritu, trei protopresbiteri, unu protosingelu și unu exarchu), antaia liturgie in biseric'a nou santita. Pe timpul comunnicandei (preceștaniei) tinu protopresbiterulu-stayroforu și professoriulu de universitate dr. V. Mitrofanovicu cuventarea, pusa aici mai susu (in Cand.)

Asia se incheia intr'unu modu demnu de dinsa și acesta a doua serbare — una, adaogendu la bucuria și frumsetia celeilalte.

La 2¹/₂ ore după amedia-di intrunî inaltu Preasantia sa parintele arhiepiscopu și mitropolitu fruntea autoritatilor civile și militare, demnitarii bisericii nostre, cătu și ai clerurilor straine, precum și pre toti membrii congressului la unu prândiu stralucitu, la care cu totii fusera incantati de afabilitatea și caldur'a, cu carea fusera intimpinati, de și acesta nu fu antaia ora, căci ospitalitatea inaltu Preasantiei sale nu este cunoscuta numai de eri, de alalta-eri, ci ea este proverbiala inca de candu se află că parochu modestu de țiera. Nu lipsira nici toaste entusiastice, căci cu anevioia este, că se nu vorbescă gur'a, de ce e plina inim'a. Inceputulu ilu facu inaltu preasantitulu mitropolitu, carele desfasurandu multe bine-faceri impartasite bisericii nostre de către Maiestatea Sa, precum este și insusi actulu acestu mai nou, adeca incuviintiarea și deschiderea congressului, accentuă credința și alipirea nestramutata a credinciosilor nostri către tron și dinastia și inchină in sanatatea Maiestatii Sale imperatului Franciscu Josifu I. Urmara „se traiscă“ entusiastice și indelungate, că semnu, că inaltu Preasantia sa li vorbi tuturor din sufletu. Ilustritatea sa domnulu baronu Alesani, presedintele tierii, multiamindu in numele Maiestatii Sale, inchină in sanatatea preasantitului mitropolitu. Capitanulu tierii, dlu cavaleriu de Cochanyovski redică pacharulu pentru prosperitatea confessiunatilor și nationalitatilor din țiera s. a. După o petrecere animata se imprasciara ospetii abia după 5 ore ser'a. Noue inși ni se redică inima, observandu bun'a intelegere și sincer'a simpatia fratiesca, ce se manifestă la aceste serbari intre deosebitele stari ale confessiunatilor nostri pe de o parte, iubirea, respectulu și devotamentulu nelimitatu către archipastoriulu nostru de alta parte, căci: concordia res parvae crescunt, discordia et maximae dilabuntur. Concordia, acesta este pentru biserică noastră „aurora“ unui viitoru ferice.*)

Cernauti in 15/27 Juliu 1882.

J. S. O.

Sciri diverse

— (Programa) pentru adunarea generala a XXI a Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana și cultur'a poporulu romanu, care se va ținea in 27 și 28 Aug. a. c. in orasiulu Desiu.

Siedint'a I in 27 Augustu.

1. Siedint'a se va deschide la 10 ore dem. de către presidiulu ordinariu.
2. Apelu nominalu alu membrilor Asociatiunii, cari au dreptu a participa cu votu decisivu.
3. Esmiterea unei comisiuni de trei membrii, pentru incassarea de taxe dela membrii vechi și dela cei cari voru voi a se inscrie de nou.
4. Raportulu comisiunii de inscriere, amintite in punctulu precedentu.
5. Raportulu generalu alu comitetulu despre activitatea sa in decursulu anulu 1881/2.

*) Protocolele siedintelor congressului se voru publica in numerii urmatori. Prealabilu comunicamu, cumcă proiectele statutulu și ale regulamntulu de alegere s'au primitu de congressulu bisericescu in siedintele acestuia din 27, 28 și 29 Juliu a. c. carile asijderea se voru publica in numerii urmatori. Cand.

6. Presentarea ratiocinielor cassei și a proiectulu de bugetu pentru anulu urmatoriu.

7. Insinuarea propunerilor de sine statatorie și a eventualelor interpelari.

8. Alegerea unei comisiuni de trei membrii, pentru reviziunea ratiocinielor, a unei comisiuni de 3, pentru esaminarea proiectulu de bugetu și a unei comisiuni de 5, pentru studiarea propunerilor de sine statatorie.

9. Cetirea dissertatiunilor insinuate la presidiu.

Siedint'a II in 28 Augustu.

1. Autenticarea procesulu verbale alu siedintei precedente.

2. Raportulu comisiunii pentru inscrieri și incassari.

3. Raportulu celorlalte comisiuni, esmise in siedint'a I.

4. Alegerea bibliotecariulu și archivarulu.

5. Alegerea unei comisiuni de 3, pentru autenticarea procesulu verbalu alu siedintei II.

6. Continuare cu cetirea dissertatiunilor.

7. Defigerea loculu și timpulu pentru fiitorea adunare generala.

8. Inchiderea siedintelor adunarei generale.

Din siedint'a comitetulu Asociatiunii, tinuta in Sibiu la 21 Augustu n. 1882.

Pentru presidiu Dr. D. P. Barcianu, Paulu Dunca, secretariu.

— (Dela Desiu) Comitetulu constituitu pentru primirea ospetilor au facutu mari pregatiri, cuartire avemu destule, din partea orasienilor precum și din partea auctoritatilor de aici suntemu cătu se pôte de bine sprijiniti.

In 27 Augustu a. c. va fi concertu, și in 28 Aug. va fi balu.

Publiculu romanu este deci rogatu, că se ia parte in numeru cătu de mare, cu atatu mai multu, căci este cale ferata pana in Desiu, care pe timpul Asociatiunii va comunică intre Clusiu și Desiu de două ori pe di.

Desiu, 16 Augustu 1882.*)

Simeonu Corpodeanu,

membrulu comitetulu alesu pentru primirea ospetilor.

— (Petreceri de vacantia). In aceste două luni din urma ne venira mai multe anunturi despre conveniri romanesci, cătu literarie, cătu sociali arangiate de către juminea venita de pe la facultatile scientifice. A le inregistra pe tôte, nu permite nici timpul nici spatiulu. Sunt bune acelea conveniri ale tinerimei, dacă se facu sub imediat'a privighiare a parintilor și anume a mamelor. Aici in Sibiu au avutu convenire frumoșă societatea sodalilor; pe airea studentii, Din Campia Transilvaniei dela Teca ni se scrie intre altele despre o siedintia și balu din 6 Augustu.

Domnulu Joane Popu teol. abs. prin cuventulu seu de deschidere bine nimeritu, nu numai ne-a preparatu pentru decursulu siedintei, ci totuodata ne-a inspiratu simtieminte de sacrificiu pentru altariulu Minervei. Dn. Elia Campeanu prin bine declamat'a poesie: „Unu resunetu“ de Josifu Vulcanu a facutu din noi totu atatia luptatori pentru patria și natiune, era domni Auguru și Maioru ne-au aratatu, celu de antaiu, la ce rezultate pôte ajunge o natiune prin unire și fratia sincera, adeverata, și celu din urma, cum Ddieu in bunatatea'i nemarginata, pentru ori-ce stare, a datu omulu unu angeru ajutatoriu in lupte, in restristi consolatoriu și in ferice fericitoriu; era poesia „Apoi nu'su civilisatu?“ de G. Teutu, declamat'a de teologulu C. Rusu, ne-a adusu la cunoscentia adeveratei culturi și educatiuni.

(Urmedia numele la 9 domne și 11 domnisiore).

— Ragla, in 15 Augustu st. n. 1882. Onorata Redactiune! Esprimandu din partea comitet. ajutatoriu ferbinte multiamita pentru ospitalitatea cu care ati primitu și publicatu comunicari nostre referitorie la incendiulu din 12 Martiu a. c. in Nr. 30 alu pretiutulu diariu ce redigeti, fara a voi se abusamu de acesta ospitalitate, Ve rogamu a ne mai dá locu urnatorielor comunicari: Prin generosulu succursu alu prea onorat. oficiu procesuale din Budusiu, cum și din alte parti binefacatorie, au mai incursu spre impartire intre cei nenorociti și anume: dela filial'a reuniunei Mariane a docentilor din cerculu Monorulu 4 fl. 80 cri; dela oficiulu procesuale din Budusiu in 29 Maiu 15 fl. 21 cri, dela comun'a Ardanu 4 litre de cucuruza, cari s'au prefacutu in bani 4 fl. 80 cri, la olalta cu restulu de mai inainte 25 floreni 14 cruceri impartiti la 16 inși in parti egale à 1 fl. 57 cr. v. a. Era in 6 Augustu

*) Bilete la calile ferate, orientala, transilvana și cea dintre Apahida-Desiu, cu pretiu scadiatu s'au trimisu dela comitetulu Asociatiunii la toti directorii departimentelor, cu totulu in numeru de vreo 2000, de unde membrii Asociatiunii le potu lua. Red.

a. c. ne mai venira dela susu laudatulu oficiu procesuale ajutorie incurse dela Naseidu și din alte parti 22 fl. 64 cri, cari asemenea fura impartiti la 9 inși dintre cei mai lipsiti câte 1 fl. 73 cri, era la 7 inși câte 1 fl. v. a., la olalta 22 fl. 64 cri, primindu Samoila Sionca, că unulu dintre cei mai lipsiti și si morbosu 1 fl. 80 cri. Aducendu și acesta la cunoscentia publica, esprimandu și asta-data multiamita tuturor generosilor ajutatori, remanu cu destinsa stima in numele comitet. ajutatoriu

Joanu Margineanu,

pres. comit. ajut.

Post'a redactiunii.

Reteagu, 7 Aug. Ne intrebati despre relatiunile agrarie ale asia numitilor curialisti. La intrebare cum este acesta, s'ar pôtea responde exactu numai cu o dissertatiune intréga. Dara ce? Nu aveti dv. in totu districtulu acela unu singuru advocatu practicu, care se ve dea informatiunile necesarie? Trebuie se aveti. Differentia între iobagiu (colonus), jeleriu, dileriu (inquilinus, zsellér, Insasse) și curialistu a fostu și este essentiala. Trebuie se ve castigati patent'a urbariala imperatesca (Grundentlastungspatent) din 21 Juniu 1854 tradusa la timpulul seu in romanesce și unguresce, publicata in „Buletinulu oficial.“ Informatiuni ulterioari bogate se afla in cartea „Das Urbarialwesen in Siebenbürgen“ von Josef A. Ritter v. Grimm. Wien 1863. Formatu 8-vu 208 pagine. Cu tôte acestea, fara unu advocatu desteptu și consciintiosu veti face forte pușinu sau nimicu. Nu ve aruncati orbesce in processe, dacă nu cunoscti perfectu legile respective și tôte blastematiile urbariali din acesta țiera. Au nu vedeti, că si advocatii cei mai bunilupta in cause de acestea că desperatii?

Cursulu bursei din Vien'a și Pest'a

in 14 Augustu st. n.

	Vien'a	Pest'a
Renta de auru unguresca cu 6%	119.75	119.60
I emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orientalu ung.	90.90	91.00
II emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orient. ung.	110.75	110.50
Oblig. de statu dela 1876 de ale drumulu de feru orient. ung.	95.50	95.75
Inprumutul drumurilor de feru ung.	135.—	135.—
Obligatiuni ung. de rescumperarea pamentulu	98.75	98.75
Obligatiuni ung. cu clausula de sortire	98.25	98.25
Obligatiuni urbariale temesiane	98.25	98.25
Obligatiuni urb. temesiane cu clausula de sortire	98.—	98.25
Obligatiuni urbariale transilvane	99.—	98.75
Obligatiuni urbariale croato-slavone	99.—	—
Obligatiuni ung. de rescumperarea diecimei de vinu	—	97.50
Datorie de statu austriaca in chartie	77.05	76.75
Datoria de statu in argintu	77.65	77.60
Renta de auru austriaca	95.40	95.30
Sorti de statu dela 1860	130.25	130.50
Actiuni de banca austro-ung.	825.—	825.—
Actiuni de banca de creditu ung.	318.—	324.50
Actiuni de creditu aust.	322.75	316.10
Scrisori fonciari ale institutulu „Albin“ dela Sibiu	—	99.75
Galbini imper.	5.65	5.64
Napoleoncorulu	9.51	9.50
100 marce nemtesci	58.40	58.45

Cursuri de București in Lei noi (franci).

7 Augustu st. n. 1882.

Fonduri de Statu:

Renta romana 1875 5%	89 1/2
Renta romana amort. 5%	89
Renta romana (R. conv.) 6%	98.—
Obligatiuni de Statu C. F. R. 6%	—
Inprumutul Stern 7%	—
Inprumutul Oppenheim 8%	—
Inprumutul Municipal 8%	90 3/4
Inprumutul orasiulu București cu lose	30 1/2

Pentru	sortatu graantie	cele mai acomodate
Originalu	Mayer	Treiaratorie
25.000 masine in activitate		Se se cera marc'a fabriciei
30 MEDAILLEN		30 MEDAILLEN
J. Grossmann		
Waitzner- strasse 76	Budapesta	Waitzner- strasse 76
(99) 4--8		
Editoru și redactoru responsabile: G. Baritiu.		
Tipariulu lui W. Kraft.		